

K R O N I E K.

HILDEBRAND HONDERD JAAR.

Den 13en September 1914 zal het honderd jaar geleden zijn, dat Nicolaas Beets, dat onze Hildebrand, geboren werd. Er waren plannen dit feit te herdenken, dit jubileum te vieren — want Hildebrand leeft nog! Doch de Europeesche oorlog — afschuwelijkst anachronisme! — is gekomen, en wij twijfelen of wij wel waarlijk leven in 1914, en onze gedachten zijn verre van Hildebrand en zijn gemoedelijk-geestige schrijverij! De eenige nederlandsche schrijvers die ons thans nog bezighouden — en dát in hevige mate! — zijn de levende vlaamsche: Streuvels, Teirlinck, Vermeylen, Van de Woestijne en nog zoovele anderen; onze adem stukt bij de gedachte, dat een stom stuk lood één hunner, bij de verdediging van zijn vaderland, zou kunnen treffen. Onze warmste heilwensen voor hen en hun lotgenooten. Goede moed, kameraden!

En toch, laat ons ook een kwartier vinden om den ouden Hildebrand te gedenken. Legt een oogeblik uw krant uit de hand, Hollanders, en staakt de lezing der oorlogstelegrammen — toch bijna alle slechts looze geruchten of „onderstellingen”! — om u hem te herinneren, den door-en-door-hollander, die sinds het eerste verschijnen van zijn kostelijk boek tot den roem van Holland behoort. Weinigen zijn als hij „populair” geweest en nóg, en góed populair, algemeen populair, ook onder de geestelijk hoogst aangeslagenen van zijn land. Over een populariteit als die van Hildebrand heeft geen schrijver zich te schamen. Ik spreek nu niet van Nicolaas Beets, den dichter. Ik wil niets ongunstigs van hem zeggen — ik ken hem zoo weinig! — maar voor mij is hij nooit iets anders geweest dan een gedichten schrijvende dominee, die mij niet in 't minst aantrekt.

Gansch anders Hildebrand. Ik ben nog van de generatie die haar taal van hem leerde. Wij lazén Hildebrand in de eerste klas van het Rotterdamsch Gymnasium, bij Van Helten, die later professor werd te Groningen, wij lazén en ontleedden zijn zinnen. Hoe weinig schrijvers overleven die kunstbewerking in de geegenheid van een jongen! En het ging waarlijk moordd'ig toe. Van Helten begon met een stukje voor te lezen, niet op zoo'n manier dat wij daardoor iets van het geestige, het goed-gestelde, het mooie te begrijpen kregen, neen, hij las op droog zakelijken toon en gooide er dan telkens een willekeurig woord met zeer verhoogde stem uit. Van dat woord moesten wij, beurt om beurt, iets vertellen, de beteekenis definieeren of de functie in den zin. Het was om voorgoed genoeg te krijgen van alle Camera's ter wereld!

En toch kregen wij er geenszins genoeg van, lazén integendeel het boek thuis voor ons plezier. Men zegt dat de Leidsche studenten in dien tijd elkander uit de Camera overhoorden: „Wat zei toen Mietje met de kalfsoogen?” . . „Wat deed toen Robertus Nurks?” Ik weet niet of dat waar was, maar dat wij gymnasiasten, althans de zoo'n beetje litterair aangelegden, de Camera Obscura bijna van buiten kenden — d.w.z. de Camera Obscura van het begin af tot-en-met Gerrit Witse; de rest mochten wij toen al niet graag, en nu nog minder — dat is wel zeker.

Hoe staat het nú met de schatting van Hildebrand onder de jonge litteratoren? Is zijn populariteit onder hen dezelfde gebleven? Ik geloof het niet. Maar wel geloof ik, dat Hildebrand toch nog altijd iets voor hen is, dat zij met smaak in de Camera lezen, dat althans nog geen der tijdgenooten van Beets — Potgieter niet uitgezonderd — met dien „smaak” concurreeren kunnen.

De Camera Obscura van Hildebrand is